
ADVIES

Hervorming van de steun aan ondernemingen die momenteel wordt geregeld door de ordonnantie van 3 mei 2018 betreffende de steun voor de economische ontwikkeling van ondernemingen (11 ontwerpen van besluit)

Aanvrager	Staatssecretaris Barbara Trachte
Aanvraag ontvangen op	18 oktober 2023
Aanvraag behandeld door	Commissie Economie - Werkgelegenheid - Fiscaliteit - Financiën
Advies uitgebracht door de Raad van Bestuur van	30 november 2023
Advies bekrachtigd door de Plenaire vergadering van	21 december 2023

Brupartners bestaat uit 7 effectieve en 7 plaatsvervangende leden die **de representatieve werkgeversorganisaties (BECl)** vertegenwoordigen, 6 effectieve en 6 plaatsvervangende leden die **de representatieve middenstandsorganisaties** vertegenwoordigen, 2 effectieve en 2 plaatsvervangende leden die **de representatieve werkgeversorganisaties van de social-profitsector (BRUXEO)** vertegenwoordigen en 15 effectieve en 15 plaatsvervangende leden die **de representatieve werknemersorganisaties** vertegenwoordigen (6 ABVV, 6 ACV, 3 ACLVB).

Vooraf

De hervorming van de steun voor de economische ontwikkeling van ondernemingen wordt momenteel omkaderd door de ordonnantie van 3 mei 2018 (gewijzigd bij de ordonnantie van 15 juli 2021)¹, door het besluit van 11 oktober 2018 houdende uitvoering van de ordonnantie² en door een reeks besluiten waarin de modaliteiten en voorwaarden van de verschillende steunmaatregelen worden verduidelijkt. De hervorming van deze voorzieningen is in de Gewestelijke beleidsverklaring gepland. Deze hervorming past in het ruimere kader van de transitie van de Brusselse economie tegen 2030, dat het koolstofvrij maken van alle sectoren organiseert en de steun van het Gewest aan de sectoren van de circulaire economie, de sociale economie en de digitalisering van de economie versterkt.

De hervorming voorziet in een geleidelijke heroriëntering van de overheidssteun naar economische modellen die een voorbeeldfunctie op sociaal en/of milieuvlak vervullen. Naast de aangekondigde doelstelling om enkel steun te verlenen aan ondernemingen die op sociaal en milieuvlak voorbeeldig zijn, is het ook de bedoeling om de steun te evalueren en aan te passen om deze relevanter en eenvoudiger te maken en beter op de gewestelijke doelstellingen en de behoeften van de ondernemingen af te stemmen.

In de loop van deze legislatuur heeft Brupartners drie Bijdragen uitgebracht inzake de hervorming van de steun voor economische ontwikkeling in het kader van de gedeelde prioriteiten³. Brupartners heeft ook een advies uitgebracht inzake het voorontwerp van ordonnantie betreffende de steun voor de economische ontwikkeling en transitie van ondernemingen⁴.

Brupartners heeft nu een adviesaanvraag ontvangen betreffende de 11 ontwerpen van besluit die de toekomstige ordonnantie betreffende de steun voor de economische ontwikkeling en transitie van ondernemingen ten uitvoer moeten leggen, met name :

- Ontwerp van algemeen uitvoeringsbesluit ;
- Ontwerp van besluit betreffende opstartsteun voor een ondernemingsproject ;
- Ontwerp van besluit betreffende de steun voor algemene investeringen ;
- Ontwerp van besluit betreffende de steun voor de aanpassing aan de normen en beveiliging ;
- Ontwerp van besluit betreffende de steun voor de investeringen ter ondersteuning van de economische transitie ;
- Ontwerp van besluit betreffende de steun voor consultancy, de economische transitie en digitalisering ;
- Ontwerp van besluit betreffende de steun voor coworking ;
- Ontwerp van besluit betreffende de aanwervingssteun ;
- Ontwerp van besluit betreffende de steun voor opleiding ;
- Ontwerp van besluit betreffende de steun voor de overdracht of overname van een onderneming ;

¹ [Ordonnantie betreffende de steun voor de economische ontwikkeling van ondernemingen](#) (B.S., 22 mei 2018).

² [Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering houdende uitvoering van de ordonnantie van 3 mei 2018 betreffende de steun voor de economische ontwikkeling van ondernemingen](#) (B.S., 24 oktober 2018).

³ Brupartners heeft op 31 maart 2022 een eerste bijdrage ingediend inzake de toepassingsmodaliteiten van de economische steunmaatregelen (C-2022-004-BRUPARTNERS), op 16 juni 2022 een tweede bijdrage inzake de begrippen van sociale en milieuvoorbeeldigheid (C-2022-007-BRUPARTNERS) en op 15 juni 2023 een derde bijdrage inzake de voorwaarden voor de toekomstige steunmaatregelen (C-2023-005-BRUPARTNERS).

⁴ [A-2022-086-BRUPARTNERS](#).

- Ontwerp van besluit betreffende de steun voor ondernemers die actief zijn in een tewerkstellingscoöperatie.

Advies

Brupartners juicht nogmaals de manier toe waarop het overleg inzake de hervorming van de steun voor de economische ontwikkeling van ondernemingen tot nu toe is verlopen, waardoor de sociale partners bij de verschillende fasen van het proces konden worden betrokken, in naleving van de procedure inzake de gedeelde prioriteiten van de Strategie Go4Brussels 2030.

Aangezien dit dossier deel uitmaakt van bredere werkzaamheden met betrekking tot de transitie van de Brusselse economie, in het kader waarvan verschillende beleidswerven gelijklopend worden opgestart, benadrukt **Brupartners** dat het moeilijk is om zich diepgaand over een dergelijke hervorming uit te spreken wanneer deze met name betrekking heeft op elementen die elders worden besproken en die een directe impact op het voorgelegde dossier hebben (bijvoorbeeld de definitie en valorisatie van voorbeeldigheid op sociaal en milieuvlak). **Brupartners** dringt er derhalve op aan dat erop zou worden toegezien dat deze werkzaamheden op een coherente manier worden uitgevoerd en herhaalt zijn verzoek om feedback te ontvangen inzake de beslissingen die in verband met al deze dossiers zullen worden genomen.

1. Algemene beschouwingen

1.1 Criteria voor het beoordelen van voorbeeldigheid

Brupartners herhaalt zijn opmerkingen die hij in zijn Bijdragen van 16 juni 2022 en 15 juni 2023 al heeft geformuleerd inzake de noodzakelijke coherentie tussen de definitie van sociale en ecologische voorbeeldigheid die wordt voorgesteld in het kader van de onderhavige hervorming, alsook van de criteria die worden gebruikt om deze te beoordelen, en de Europese regelgeving inzake « Environnement, Social, Gouvernance »-criteria (ESG).

Brupartners wijst erop dat deze criteria van toepassing zijn op alle ondernemingen met meer dan 250 werknemers in Europa en dringt erop aan dat wordt vermeden om hen twee verschillende systemen op te leggen, gezien dit de administratieve procedures voor de Brusselse ondernemingen nog ingewikkelder zou maken.

Brupartners benadrukt dat de eisen betreffende de bekendmaking van informatie inzake duurzaamheid de komende jaren ook voor kleinere ondernemingen binnen de EU zullen gelden. Bovendien worden kleine en middelgrote ondernemingen hoe dan ook geconfronteerd met de eisen van hun partners die onderhevig zijn aan de ESG-criteria.

1.2 Voorwaarden voor het verlenen van steun

Brupartners herhaalt zijn standpunt zoals uiteengezet in de Bijdrage van 15 juni 2023 :

***Brupartners** verwelkomt de wens om het aantal steunmaatregelen te rationaliseren, die van 26 naar 17 zijn teruggebracht, waardoor ze begrijpelijker worden en ondernemingen makkelijker hun weg kunnen vinden in de voorzieningen waarvoor ze in aanmerking komen. Ondanks een aantal verbeteringen stelt hij evenwel vast dat de procedures om toegang te krijgen tot de voorzieningen nog steeds talrijk en ingewikkeld zijn voor ondernemers, vooral voor de kleinere ondernemingen. **Brupartners** roept op tot duidelijke en begrijpelijke*

communicatie en informatie door publieke en private bedrijfsondersteunende organisaties, wat essentieel zal zijn om te voorkomen dat sommige ondernemingen, die klaar waren om aan een transitieproces te beginnen, onderweg hun weg verliezen.

Brupartners vraagt zich ook af over welke middelen het Bestuur beschikt om te controleren of de ondernemingen de fiscale, sociale en milieuwetgeving naleven. **Brupartners** vraagt zich ook af hoe en op welke manier het Bestuur kennis kan nemen van een strafrechtelijke veroordeling van een onderneming die steun heeft ontvangen.

Tot slot vraagt **Brupartners** wat de keuze en het restrictieve karakter rechtvaardigt van de lijst van internationale verdragen op het gebied van milieu-, sociaal, fiscaal en arbeidsrecht waaraan ondernemingen op grond van artikel 9, lid 2, 5° van het ontwerp van algemeen uitvoeringsbesluit moeten voldoen. Deze lijst is in bijlage 1 van het ontwerp van algemeen uitvoeringsbesluit terug te vinden.

1.3 Comité

Brupartners herinnert aan het bestaan van het Comité « voorbeeldigheid », waarvan de opdrachten, werking en samenstelling in het « voorbeeldigheidsbesluit »⁵ zijn beschreven. Dit Comité is verantwoordelijk voor het :

- beoordelen van de labels/certificaties/erkenningen/evaluaties met het oog op het bijwerken van de lijst van in aanmerking komende labels ;
- beoordelen van het « voorbeeldigheidsbesluit » en, indien nodig, het voorstellen van wijzigingen eraan ;
- opstellen van richtsnoeren voor de « evaluatie » van de economische actoren in het kader van de evaluatiecommissie ;
- opstellen van een jaarverslag waarin het de uitvoering van het « voorbeeldigheidsbesluit » evalueert en daarover verslag uitbrengt aan de regering.

Brupartners wordt in dit Comité door twee leden vertegenwoordigd. Dit Comité is overigens in 2023 al bijeengekomen.

1.4 Budget

Brupartners herhaalt zijn bezorgdheden inzake het budget dat voor alle economische steunmaatregelen beschikbaar is.

Brupartners wijst erop dat de verschillende soorten aangeboden steun nu toegankelijk zijn voor meer actoren, waaronder ondernemingen van de social-profit en ondernemers die actief zijn in een tewerkstellingscoöperatie. Bij een gelijkblijvend budget betekent dit dat de kans bestaat dat een groter aantal ondernemingen zal genieten van een steun, waarvan het bedrag gemiddeld lager zal zijn dan vóór de hervorming. Er bestaat ook een risico dat ondernemingen hun transitieproces zullen uitstellen of zelfs stopzetten, omdat ze geen steun kunnen zouden krijgen door een gebrek aan voldoende budget, ook al voldeden ze aan de voorafgaandelijke voorwaarden. **Brupartners** dringt er derhalve op aan om in voldoende budgetten te voorzien om de kans om de sociale en milieudoelstellingen te behalen die met de hervorming worden nagestreefd, zo groot mogelijk te maken.

⁵ [Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 6 juli 2023 betreffende de voorbeeldigheid op sociaal en milieuvlak van ondernemingen](#) (B.S., 18 augustus 2023). Hierna het « voorbeeldigheidsbesluit » genoemd.

1.5 Monitoring en evaluatie van de steun

Brupartners benadrukt nogmaals de noodzaak om de evolutie van de steunaanvragen nauwgezet op te volgen en om over nauwkeurige en objectieve gegevens te beschikken om bepaalde voorwaarden voor de toekenning van deze of gene steun eventueel bij te sturen of aan te passen.

2. Beschouwingen inzake de soorten steun

2.1 Opstartsteun voor een ondernemingsproject

Brupartners is verheugd over het feit dat de nieuwe steunregeling het mogelijk maakt dat, naast de LEL's en hub.brussels, ook andere structuren voor de ondersteuning van het opstarten van ondernemingen een erkenning kunnen verkrijgen (via een oproep tot blijken van belangstelling), om zo personen met een project voor het opstarten van een onderneming te begeleiden.

2.2 Steun voor investeringen ter bevordering van een « lage-emissiemobiliteit »

Brupartners stelt voor dat ondernemingen die elektrische laadpunten installeren op privéterreinen (zoals parkings) die toegankelijk zijn voor het publiek (semi-openbare laadpunten) in aanmerking zouden kunnen komen voor een toeslag in het kader van de steun voor investeringen ter bevordering van een « lage-emissiemobiliteit ».

Brupartners vindt dit immers een goede stimulans voor ondernemingen om openbaar toegankelijke laadpunten te installeren. Men zou er echter op moeten toezien dat er wordt gezorgd voor een zekere coherentie met de belastingvoordelen die de federale overheid voor de installatie van semi-openbare laadpunten aan ondernemingen toekent.

2.3 Steun voor de inschakeling van externe deskundigheid en diensten

Brupartners neemt akte van het feit en juicht het toe dat de lijst van « labels » die in het kader van de steun voor economische transitie als voorbeeldig worden erkend, evolutief is.

Wat de keuze van consultants betreft, vraagt **Brupartners** zich af wat de mogelijke belangenconflicten zouden zijn van deskundigen die, naast het uitvoeren van reguliere opdrachten voor de onderneming (boekhouding, juridische dienst, ...), ook zouden worden gekozen in het kader van een steun voor consultancy (voor een specifieke opdracht), digitalisering of economische transitie, voor zover deze deskundigen over de vereiste vaardigheden beschikken en in hun vakgebied handelen.

Brupartners merkt op dat de verdubbeling van het budget voor steun voor digitalisering voornamelijk door de groeiende behoeften van ondernemingen op het gebied van cyberbeveiliging wordt gerechtvaardigd.

Brupartners neemt akte van het feit dat de toeslag verbonden aan het bezit van het « diversiteitslabel » voortaan is opgenomen in het toepassingsgebied van de toeslag verbonden aan de sociale voorbeeldigheid in het kader van de steun voor digitalisering.

2.4 Steun voor aanwerving en opleiding

Brupartners stelt vast dat het ontwerp van besluit inzake de steun voor aanwerving de reikwijdte van de steun voor (minstens) halftijdse aanwerving uitbreidt en terzelfder tijd de maximale steundrempel van 35.000 euro naar 15.000 euro verlaagt.

Brupartners juicht de openstelling van de steun voor halftijdse aanwerving toe, maar vraagt zich niettemin af welk budget voor deze steun wordt uitgetrokken, dat laag lijkt in vergelijking met de mogelijke bijkomende steunaanvragen vanwege de ondernemingen.

Brupartners vraagt of er is voorzien dat opleidingen die in het kader van de voorziening van het betaald educatief verlof (BEV) zijn erkend, zouden kunnen worden opgenomen in het toepassingsgebied van de opleidingen waarvoor de onderneming van een steun voor opleiding kan genieten.

Brupartners vindt het van essentieel belang om een fenomeen van dubbele subsidiëring te voorkomen. BEW zou derhalve de nodige middelen moeten krijgen om een doeltreffende en snelle controle te verzekeren en om de risico's van dubbele subsidiëring, die verboden moeten blijven, in real time op te sporen.

Brupartners vraagt om er ook voor te zorgen dat de steun voor opleiding goed zou worden afgestemd op bestaande opleidingsvoorzieningen in het kader van de steun voor tewerkstelling.

2.5 Steun voor ondernemers die actief zijn in een tewerkstellingscoöperatie

Brupartners vestigt de aandacht van de regering op de overeenstemming van de benaming « tewerkstellingscoöperatie » met het nieuwe Wetboek van vennootschappen en verenigingen⁶. Deze term is niet gedefinieerd in het WVV.

Brupartners vraagt zich derhalve af of het begrip « tewerkstellingscoöperatie », gedefinieerd als een « onderneming die ondernemers in staat stelt een zelfstandige economische activiteit uit te oefenen door gebruik te maken van het btw-nummer van de onderneming » en die « haar leden geïndividualiseerde bijstand en wederzijdse diensten aanbiedt ter ondersteuning van hun ondernemersactiviteit », vanuit juridisch oogpunt voldoende stabiel is.

Bovendien herhaalt **Brupartners** zijn vragen aangaande de opportuniteit om bepaalde vormen van steun open te stellen voor personen die actief zijn in een tewerkstellingscoöperatie, zoals SMART, ISIS-DiES, Brucoop, enz.

Brupartners wenst dat de economische steun voor ondernemers in een tewerkstellingscoöperatie zorgvuldig zou worden omkaderd. Dit soort formule kan immers een voordelige en legitieme oplossing bieden in bepaalde omstandigheden van tijdelijk werk, maar kan ook de arbeidsvoorwaarden verzwakken in sectoren die tot nu toe met klassieke arbeidscontracten van bepaalde duur werkten.

Brupartners dringt er derhalve op aan dat de lijst van sectoren die voor steun in aanmerking komen, zorgvuldig zou worden onderzocht in het licht van dit criterium.

⁶ [Wetboek van vennootschappen en verenigingen](#) van 23 maart 2019 (B.S., 4 april 2019). Hierna « WVV ».

3. Wetgevende beschouwingen

3.1 Rechtsgrondslag van het « voorbeeldigheidsbesluit »

Brupartners stelt vast dat het « voorbeeldigheidsbesluit » enkel gebaseerd is op de ordonnantie tot mobilisatie van het burgerspaargeld ten behoeve van het herstel en de economische transitie⁷.

Omwille van de rechtszekerheid en coherentie is **Brupartners** van mening dat het « voorbeeldigheidsbesluit » ook zou moeten worden gebaseerd op de toekomstige ordonnantie inzake steun voor de economische ontwikkeling van ondernemingen.

3.2 Behoud van de besluiten inzake steun voor industriële omschakeling en steun voor erkenning van competenties

Brupartners neemt akte van het feit dat de besluiten inzake de steun voor industriële omschakeling⁸ en de steun voor de erkenning van competenties⁹ ongewijzigd blijven en niet worden ingetrokken om te worden vervangen door besluiten die op basis van de nieuwe ordonnantie zijn uitgevaardigd.

Het gevolg van deze beslissing is dat de ordonnantie van 3 mei 2018 slechts gedeeltelijk wordt ingetrokken, gezien zij de bepalingen moet behouden waarop het bestaan van de besluiten is gebaseerd.

Hoewel hij begrijpt dat de hervormingen prioriteit moeten krijgen, betreurt **Brupartners** het dat de besluiten in kwestie niet werden ingetrokken en herschreven om zich te baseren op de nieuwe ordonnantie, zodat de hele voorziening van de steun voor economische ontwikkeling duidelijker zou worden.

*
* *

⁷ [Ordonnantie van 17 maart 2023 tot mobilisatie van het burgerspaargeld ten behoeve van het herstel en de economische transitie](#) (B.S., 22 mei 2023).

⁸ [Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 4 juli 2019 betreffende de steun voor industriële omschakeling](#) (B.S., 22 augustus 2019).

⁹ [Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 9 mei 2019 betreffende de steun voor de erkenning van competenties](#) (B.S., 24 mei 2019).